

RUSKON KUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS

VUODELTA 2024

Tarkastuslautakunta

Sisällys

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
1.1 TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTUUDET	3
1.2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO	3
1.3 TOIMINTAMUODOT JA ARVIOINTIPROSESSI	4
1.4 ARVIO TILINPÄÄTÖSKIRJAN LAADUSTA, LUOTETTAVUUDESTA JA KEHITTÄMISTARPEISTA	5
2 RUSKON TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
2.1 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
2.2 TALOUDEN MITTARIT JA HENKILÖSTÖ	7
2.3 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA MUUT HAVAINNOT TOIMIALOITTAIN	8
2.3.1 KUNNANHALLITUS	9
OPETUS- JA VARHAISKASVATUS.....	12
2.3.2 TEKNINEN LAUTAKUNTA	23
2.3.3 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA.....	26
2.3.4 JOUKKOLIIKENNE	27
3 TILINTARKASTUKSEN HAVAINNOT	29

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1 TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTUUDET

Tarkastuslautakunnan keskeisenä lakisääteisenä tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (KuntaL 121 §).

Valtuusto asettaa toiminnan ja talouden tavoitteet hyväksyessään kuntalain 110.2 §:n mukaisesti talousarvion ja suunnitelman. Hallituksen on toimintakertomuksessa esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta (KuntaL 115 §).

Ruskon kunnan tarkastuslautakunta on suorittanut sille lain ja valtuuston hyväksymän hallintosääntönsä mukaan kuuluvat tehtävät ja esittää valtuustolle kuntalain 121 §:n tarkoittaman arviointikertomuksen toimintavuodelta 2024.

1.2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Kuntalain mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava myös kunnanvaltuuston jäseniä. Ruskon tarkastuslautakuntaan ovat toimintavuonna 2024 kuuluneet seuraavat henkilöt:

	Jäsen	Varajäsen	Puolue
Puheenjohtaja	Antti Lähteenmäki	Mauri Laine	KESK
Varapuheenjohtaja	Jorma Rand	Leena Purmonen-Merivirta	VAS
	Arto Takala	Erik Brysch	KOK
	Katri Marku-Virtanen	Maaret Mast	SDP
	Erja Laine	Pauli Korgan	PS

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Riitta Vihersalo-Mäkinen.

1.3 TOIMINTAMUODOT JA ARVIOINTIPROSESSI

Tarkastuslautakunta arvioi talousarviotavoitteiden toteutumista, toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, toimintakertomusta sekä talouden tasapainotusta. Arviointi on "arvottamista, jossa toimintaa arvioidaan tietoon ja faktoihin perustuen suhteessa valittuihin kriteereihin".

Tarkastuslautakunta on noudattanut toiminnassaan vuosille 2021–2024 hyväksymäänsä tarkastussuunnitelmaa. Kertomusvuonna 2024 lautakunta on pitänyt 11 kokousta. Pääsääntöisesti lautakunnan ensimmäisen vuosipuoliskon kokoukset keskittyvät edellisen vuoden toiminnan arviointiin. Tarkastustoimen työohjelman painopistealueina kertomusvuoden 2024 aikana ovat hyvinvointitoimiala sekä joukkoliikenne.

Arvioinnissaan tarkastuslautakunta on keskittynyt valtuuston vuodelle 2024 hyväksymässä talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Vuodelle 2024 asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi on perustunut pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan toimintakertomukseen sekä lautakunnan omiin havaintoihin toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

Pöytäkirjojen seuraamisesta on sovittu seuraavasti:

Kunnanhallitus	Antti Lähteenmäki
Tekninen lautakunta	Jorma Rand
Rakennus- ja ympäristölautakunta	Erja Laine
Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta	Katri Marku-Virtanen
Hyvinvointilautakunta	Arto Takala

Tämän sovitun työnjaon mukaan lautakunnan jäsenet ovat seuranneet toimielinten toimintaa siinä määrin kuin se pöytäkirjojen mukaan on ollut mahdollista.

Kunnan henkilöstöstä lautakunnan kuultavina ovat olleet syksystä 2024 alkaen kunnanjohtaja Kari Lehtinen, hyvinvointijohtaja Mikko Hulkkonen, koulunuorisotyöntekijä Jouko Enholm-Kiesiläinen, kirjasto- ja kulttuuripalvelupäällikkö Jari Hjelm, pääkirjanpitäjä Nina Mäkinen sekä talous- ja hallintojohtaja Sari Laine.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikenne Fölitä kuultavana oli joukkoliikennepalvelujohtaja Sirpa Korte.

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:n päävastuullinen tilintarkastaja JHT, HT Jukka Vuorio on ollut kuultavana lautakunnan kokouksessa kaksi kertaa.

1.4 ARVIO TILINPÄÄTÖSKIRJAN LAADUSTA, LUOTETTAVUUDESTA JA KEHITTÄMISTARPEISTA

Kokonaisuutena vuoden 2024 tilinpäätös on hyvin laadittu ja selkeälukuinen. Siitä selviävät mm. suunnitelman mukaiset poistot ja kunnan omistussuudet. Henkilöstöraportti on laaja ja sisältää monia esim. työhyvinvoinnin arvioinnissa olennaisia mittareita. Taloudellinen raportointi on erittäin laajaa ja seikkaperäistä, ja selvästi tilinpäätöskirjan kattavuutta pyritään parantamaan vuodesta toiseen. Vertailua muihin kuntiin tulisi kuitenkin kehittää.

On hyvä, että talousarviossa hyväksytyt mittarit ja tavoitteet käydään läpi hallintokunnissa talousarvion hyväksymisen jälkeen. Tuloksellinen toiminta edellyttää toimintatapaa, jossa organisaation toiminnolle ja palveluprosesseille asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet toteuttavat Ruskon kuntastrategiassa asetettuja tavoitteita.

Kehitettävää

JHS 199 -suosituksen mukaan valtuuston tulisi asettaa ensisijaisesti vaikuttavuustavoitteita eli tavoitteen tulisi kuvata kunnan aikaansaannoskykyä ja positiivista vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan elinvoimaisuuteen. Tarkastuslautakunta kehottaa edelleen tavoitteiden ja mittareiden huolelliseen miettimiseen, jotta kuntalaisten ja palvelujen käyttäjien tarpeita tuotettaisiin

- vaikuttavasti
- laadukkaasti
- taloudellisesti
- siten, että toiminta on kestävää pitkällä aikajänteellä.

Kuten ennenkin on mainittu, tunnuslukujen vertailu muihin saman kokoluokan kuntiin olisi suotavaa ja aiempaakin hyödyllisempää erityisesti opetus- ja varhaiskasvatussektorin osalta. Tavoitteiden osalta on tärkeää huomata, että tavoitteiden laatimisen lisäksi tavoitteet tulee myös jalkauttaa ja tuoda tiedoksi uusille henkilöille.

2 RUSKON TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tilikauden 2024 tulos on 1 075 258 euroa ylijäämäinen. Muutettuun talousarvioon nähden tulos on 1 957 285 euroa ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 1 226 900 euroa suurempi.

Ruskon kunnan toimintakate 15,8 milj. euroa pieneni noin 1 milj. euroa eli 6 prosenttia vuoteen 2023 nähden. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate pieneni 1,4 milj. euroa eli 8,2 prosenttia ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 0,88 milj. euroa. Toimintakatetta arvioitaessa pienempi on parempi.

Vuonna 2024 verotuloja kertyi yhteensä 13,6 milj. euroa, joka on 395 427 euroa enemmän alkuperäiseen talousarvioon nähden ja 456 658 euroa eli 3,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023.

Valtionosuuksia saatiin yhteensä noin 5,6 milj. euroa, mikä on 210 449 euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa. Vuoteen 2023 nähden valtionosuuksia saatiin 279 486 euroa eli 5,3 prosenttia enemmän.

Poistot ja arvonalentumiset 2,1 milj. euroa toteutuivat 250 525 euroa alhaisempana kuin 2023. Poistojen ja arvonalentumisen ryhmään sisältyy Karhukallion päiväkodista (84 743 euroa) ja kunnantalosta (40 000 euroa) tehdyt lisäpoistot. Muutettuun talousarvioon nähden arvon poistot ja arvonalentumiset alittuivat 154 845 eurolla. Ruskon investointimenot ovat vuonna 2024 yhteensä 3 904 107 euroa ja investointitulot yhteensä 79 142 euroa. Investointien nettokustannus alittuu muutettuun talousarvioon nähden 260 935 euroa.

Rahavarojen määrä vuodenvaihteessa oli n. 4,393 miljoonaa euroa (sisältäen sijoitusvarallisuuden). Omavaraisuusaste on vuoden 2024 lopulla ollut 74,4 prosenttia. Omavaraisuuden taso on hyvä ja se on parantunut vuoden takaisesta 2,2 prosenttiyksikköä.

Kertynyt ylijäämä per asukas oli 2 823 euroa (edellisvuonna 2 648 euroa).

Ruskon kunnan kassan riittävyyden ollessa 2024 lopussa 63 päivää, voi kassan riittävyyden todeta olevan erinomainen. Kassan riittävyys on 2023 lopussa ollut 95 päivää.

Ruskon kunnan kassan riittävyys on erinomainen, koska tunnusluku sisältää kunnan sijoitussalkun 3,5 milj. euroa. Ilman sijoitussalkun 3,5 milj. euroa kassan riittävyys on vuoden lopulla ollut 12,9 päivää.

Taseen osoittama suhteellinen velkaantuneisuus oli 50,3 % (55,0 % v. 2023). Ruskon kunnalla on 31.12.2024 ollut lainaa yhteensä 6,0 milj. euroa. Lainamäärä on laskenut vuoden takaisesta noin 854 000 euroa. Lainamäärä asukasta kohden oli 940 € (1 070 € v. 2023), kun se tilinpäätösennusteen mukaan oli kunnissa keskimäärin 3 380 euroa/asukas vuonna 2024.

Verrattaessa tilinpäätöksen tuloslaskelmaa alkuperäiseen 2024 talousarvioon, suurin muutos on tuloksen yli 1,2 miljoonan ylitys, jonka taustalla ovat toimintakatteen paraneminen 0,88 miljoonalla eurolla sekä verotulojen noin 0,4 miljoonan ylitys. Eli kunta käytti ennakoitua vähemmän rahaa suhteessa muihin tuloihin (esim. tonttimyynti) ja sai ennakoitua enemmän verotuloja. Tämä johti merkittävään tuloksen parantumiseen, vaikka valtionosuudet jäivät alle arvioidun. Siitä, minkä verran kulusäästöistä on pysyviä säästöjä, ja minkä verran loppuvuoden 2024 tiukan säästöohjelman takia myöhempään siirtyneitä kuluja, olisi hyvä olla kartalla.

2.2 TALOUDEN MITTARIT JA HENKILÖSTÖ

Ruskon talouden 2024 tunnuslukuja verrattuna 2023 lukuihin ja koko maan lukuihin, vertailuluku on painotettu keskiarvo, jos saatavilla.

Koko maan luvut ovat tuoreimmat saatavilla olevat, tpa tarkoittaa kuntaliiton tilinpäätösarviota.

Veroprocentit 2024

Tuloveroprosentti	Rusko 7,1	Varsinais-Suomi 7,44	Koko maa 7,37
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,95	1,11	1,11
Vakituiset asuinrakennukset	0,42	0,46	0,51
Muut rakennukset	1,02	1,25	1,22

Tulojen ja menojen tasapaino

Vuosikate / asukas	Rusko 2024 486	Rusko 2023 358	Koko maa 2024 tpa 578
Tilikauden ylijäämä / asukas	168	2	192
Lainat / asukas	940	1071	3 491
Kertynyt ylijäämä / asukas	2 911	2 648	2 519
Toimintakate / asukas	-2 459	-2 617	-2 602
Verotulot / asukas	2 109	2 180	2 503

Rahoitusasema

Omavaraisuusaste %	Rusko 2024 74,4	Rusko 2023 72,2	Koko maa 2022 40,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	50,3	55,0	82,3

Taseeseen kertynyt ylijäämä	2024 18,1 milj.	2023 17 milj.
Rahavarat 31.12. sis. osakkeet	4,4 milj.	6,3 milj.
Kassan riittävyys, pv.	63 vrk	95 vrk

Ruskon kunnan henkilöstö sis. sijaiset

Henkilöstö sis. sijaiset (htv)	Rusko 2024 233,5	Talousarvio 2024 233,92	Rusko 2023 245,61
--------------------------------	---------------------	----------------------------	----------------------

Kunnan toteutunut henkilöstön kokonaismäärä on aiempina vuosina poikennut yläkanttiin talousarvioon nähden, 2024 henkilöstömäärä on toteutunut talousarvion mukaisena.

2.3 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA MUUT HAVAINNOT TOIMIALOITTAIN

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2024 toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Vihreä kuvastaa toteutunutta tavoitetta, keltainen miltei toteutunutta ja punainen tavoitetta, joka ei ole toteutunut. Tarkastuslautakunta on kommentoinut mittareita ja toimialakohtaisia asioita ennen tai jälkeen tavoitteiden, eli tekstit taulukkoruutujen ulkopuolella ovat lautakunnan kommentteja mittareista ja muista olennaisista asioista.

2.3.1 KUNNANHALLITUS

YLEISHALLINTO (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Kunnan omistama osuus Ruskon liikekulman kiinteistöstä tulisi saada johonkin käyttöön. Sisäilman ongelmien takia kylmilleen jätetyille kiinteistölle purkaminen ja korvaaminen jollain muulla on lautakunnan saaminen tietojen perusteella todennäköisin vaihtoehto, mutta asian suhteen pitäisi tehdä päätöksiä. Nykytilanne ei palvele kuntaa eikä kuntalaisia.

Kunnan hankintojen asiantuntijatyöryhmän suositusten pohjalta kunnan kaikki sopimukset tulisi saattaa digitaaliseen muotoon. Kaikki puitesopimukset tulisi käydä läpi ja tarvittaessa uusia niin että kaikki sopimukset on saatettu tiedoksi kunnanhallitukselle ja/tai asiasta vastaavalle lautakunnalle.

Tavoite	Mittari	TA 2024	TP 2024
Kunnan tasapainoinen talous	Tuloslaskelman ali-/ylijäämä	Kolmen peräkkäisen tilinpäätöksen yhteistulos on ylijäämäinen	ylijäämäinen 1,5 milj. euroa.
Maltillinen lainakanta	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut enintään 2 000 €/asukas ja konsernin lainakanta 2 500 €/asukas	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut enintään 2 000 €/asukas ja konsernin lainakanta 2 500 €/asukas	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut 940 €/asukas ja konsernin lainakanta 1 436 €/asukas
Taloudellinen ennakkointi	Johdon raportointityökalun suunnittelu ja käyttöönotto	Johdon raportointityökalu otetaan käyttöön vaiheittain eri vuosina.	Johdon raportointityökalun käyttöönotto aloitettiin vuoden 2024 lopulla.
Digitalisaation edistäminen	digitalisaatioaste/ tehdyt sähköiset palvelu-uudistukset	digitalisaatioaste/ tehdyt sähköiset palvelu-uudistukset	Ostolaskut julkaistiin avoimena data.fi palvelussa, webropol-ohjelmaa ja maksupalvelua hyödynnettiin tapahtumiin ilmoittautumisessa. Sisäisten sähköisten palveluiden uudistustyö ns. Pelikirjahanke käynnistettiin.

JOUKKOLIIKENNE (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Joukkoliikennettä käsitellään erikseen omassa kappaleessaan 2.3.5

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TA 2024	TP 2024
Joukkoliikenteen asiakasmäärien kasvattaminen	Asiakasmäärä/v	+ 4 % v.2023 tasosta	- 3 % v. 2023 tasosta

ELINKEINOTOIMI (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TA 2024	TP 2024
Yritysten määrä	Toimivat yritykset / 1 000 asukasta (tällä hetkellä 90,8)	90	91,7

Tavoitetta, joka on alle sen, mikä oli tilanne tavoitetta asetettaessa, voidaan pitää turhan pessimistisenä tai kunnianhimottomana.

KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Kunta ei voi vaikuttaa muiden omistamien tonttien tarjontaan, eikä sitä kannata asettaa kunnan tavoitteeksi.

Tavoite	Mittari	TA 2024	TP 2024
Asukasluvun kasvun turvaava tonttitarjonta	Kunnassa luovutettavana olevat tontit (suluissa kunnan luovuttamat)	Kunta 50 Seurakunta 17 Yksityiset 112 Yhteensä 179 (kunnan myymät / lunastamat 10)	Kunta 28 Seurakunta 9 Yksityiset 113 Yhteensä 150 (kunnan myymät / lunastamat 5)
Ajantasainen maankäytön suunnittelu	Yleiskaavat ja kaavamuutokset	Eteläosan osayleiskaava valmistuu. Ruskon kunnanosan yleiskaavan valmistelu käynnistyy.	Ei ole valmistunut. Ei ole käynnistynyt.
	Asemakaavat ja kaavamuutokset	Ketunluolan asemakaavan laajennus jatkuu. Keskustan asemakaavan muutos toteutetaan. Päällistönmäen asemakaavan laajennus toteutetaan.	On jatkunut. Kaavaluonnos valmistui joulukuussa ja hyväksyttiin. Kaavaehdotus valmistui ja hyväksyttiin joulukuussa.

OPETUS- JA VARHAISKASVATUS

PERUSOPETUSPALVELUT (Valtuuston hyväksymät tavoitteet / Vaikuttavuustavoitteet)

Talousarvioesitykseen sidottujen tavoitteiden toteuma

Opetuksen laadun arvioinnin mittari on vuodesta toiseen tekstiltään monimutkainen mutta silti varsin ympäröivä. On toki hyvä, että ollaan keskiarvon yläpuolella, mutta ei ole perusteita sille, etteikö voitaisi ilmoittaa tarkempaa sijoitusta kansallisissa tuloksissa. Samalla olisi perusteltua avoimesti seurata sitä, miten Ruskon koulujen sijoitus näissä vertailuissa kehittyy. Eli tarvittaisiin tarkempaa ja selkeämmin ilmaistua vertailua muihin, ja myös vertailua aiempiin vuosiin.

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Opetuksen laadun arviointi	Toteutetaan vuosittain 6. lk:n oppimistulosten laadunarviointi matematiikassa ja äidinkielessä. Osallistutaan vuosiluokilla 7.–9. mahdollisiin oppiainekohtaisiin valtakunnallisiin arviointeihin. Mikäli satunnaisotanta ei osu kohdalle, osallistutaan matematiikan valtakunnallisiin.	Kansallisessa ainekohtaisessa arvioinnissa sijoitutaan keskiarvon yläpuolelle (Makeko-koe ja SUK-koe) Kansallisessa ainekohtaisessa arvioinnissa sijoitutaan keskiarvon yläpuolelle	Vuoden 2024 keskiarvo : matematiikka: 66,5/90 suomen kieli : 27,9 /40 MA-vastauksista 73,9 % ja SUK-vastauksista 69,8 % oikein. Tavoite toteutui, koska oikeita vastauksia lähes 70 %. tai yli. Matematiikan valtakunnallisen kokeen keskiarvo keväällä 2024 Maunun koulussa oli 6,36. Koko Suomessa 6,25. Tavoite toteutui keskiarvon ollessa yli valtakunnallisen arvon.
Edulyzer-sovelluksella säännöllinen oppilaiden hyvinvoinnin mittaus	Tavoitteena kerätä tietoa koulun toiminnasta oppimisen, viihtyvyyden, hyvinvoinnin ja yhteisen toiminnan kehittämiseksi.	Vastauksia on kertynyt hieman alle 10 000. As-teikolla 1–5: - Pedagoginen hyvinvointi 3,6 - Oppiminen 3,2 - Motivaatio 3,6 - Kouluviihtyvyys 3,5	kartoitus + tulokset -

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Primus/Wilma-tiedon analysointi erilaisten mittarien avulla Tutkimushanke: poissaolojen vaikutus oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin.	Tavoitteena kartoittaa poissaolojen vaikutusta oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin tarkastelemalla Primus/Wilma-datasta löytyviä poissaolokirjauksia, tukitoimia, pedagogisia asiakirjoja ja niiden yhteyksiä tilastokeskusten tarjoamiin taustatietoihin, muihin rekisteriaineistoihin sekä kyselyaineistoon.		Arvosanat ovat laskeneet hieman muutamien viimeisten vuosien aikana. Poissaolot ovat olleet lukuvuosina 2022–2023 ja 2023–2024 edellisiä lukuvuosia suuremmat.
Harrastamisen Ruskon mallin kerhotoiminta, koordinaattorit	Tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen tarjoamalla lasten ja nuorten toiveiden mukaisia maksuttomia harrastuksia koulupäivän yhteydessä		Tavoite toteutui, sillä kaikilla Ruskon kouluilla järjestettiin kerhotoimintaa koulupäivän päättymisen jälkeen.

VARHAISKASVATUSPALVELUT (Valtuuston hyväksymät tavoitteet / Vaikuttavuustavoitteet)

Tilinpäätökseltä voidaan havaita, että lapsimäärä eri palvelumuodoissa tippui 2023 vuoden 555 lapsesta 436 lapseen vuonna 2024. Yli 27 % pudotus. Toimiala ylitti 436 palvelujen piirissä olevalla lapsella alkuperäisen 2024 talousarvion, joka oli tehty 509 lapsen mukaan. Toki 2024 piti sisällään erilaisia poikkeuksellisia menoja väistötiloista yms. johtuen. Tulevien vuosien lapsimääriä olisi hyvä pyrkiä arvioimaan paremmin jatkossa. Syksyllä 2023 talousarviota varten tehty arvio vuoden 2024 lapsimäärästä meni 73 lapsella pieleen.

Jatkoa ajatellen varhaiskasvatuksen tilinpäätöksessä olisi tärkeää siirtyä samanlaiseen palvelupaikkakohtaiseen erittelyyn kuin perusopetuksessa (tilinpäätös 2024 sivu 67). Eli tulee seurata lapsikohtaista hintaa omissa eri palvelupaikoissa sekä samalla kunnalle kertyvää lapsikohtaista hintaa palvelusetelin ja muiden tukimuotojen piirissä olevista lapsista. Luonnollisesti jyvittäen kaikki kunnan kulut oikeassa suhteessa eri palvelupaikoille ja ostopalveluille. Lapsikohtaista hintaa seuraamalla pystytään arvioimaan oman toiminnan kustannustehokkuutta suhteessa ostopalveluun, ja samalla seuraamaan kustannusten muutoksia suhteessa palveluntarjontaan. Kuntalaiskohtainen seuranta ei riitä tai anna oikeaa kuvaa, kun palveluntarpeessa on merkittäviä muutoksia vuodesta toiseen.

Erilaisten laskennallisten prosenttiosuustavoitteiden sijasta olisi suotavaa panostaa tavoitteisiin, joilla mitataan ja pyritään parantamaan kuntalaisille tarjottuja palveluita. Kotihoidon piirissä olevien lapsien määrä tulevana vuonna ei ole mikään tavoite, ellei sen eteen mitään tehdä. Se on arvio, joka tässä tapauksessa on mennyt myös aika pieleen.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Kasvavaan / muuttuvaan varhaiskasvatuspalvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotantovaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92 %) Muiden palveluntuotantovaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92 % Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy n. 30 %	Täyttöaste 94 % 31.12.2024 Yksityinen varhaiskasvatus 27 %
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	Yhteistoimintamuodot ja määrät	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä	Toteutunut. Yhteistyö on ollut säännöllistä.
		Nivelluokka 1 kpl	Ei enää käytössä

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen määrä ja vastaus-% Kyselyn asteikko on 1–5	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi mukaan otetaan yhteistyötahot. Vastaus-% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu toukokuussa 2024. Vastaus-% yhteensä 30 %, kunnallinen vaka 35 %, yksityinen vaka 25 %. Yksikkökohtainen tulos vaihteli 4,2–4,7 välillä. Palvelukokemus ka 4,1.
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus)	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointi kysely henkilöstölle vuosittain Kansallisen laadunarviointikyselyn käyttöönotto Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä	Pedagogisen toiminnan arviointikyselyä ei tehty henkilöstölle vuonna 2024. Käyttöönoton valmistelu ja hankehaku tehty, aloitus 3/2025 Toteutunut

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
		Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.	Toteutunut
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1–5	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.	Kysely huoltajille kevät 2024 ka 4
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittämisen	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnan ohjausjärjestelmän käyttöönotto ja käytön tehostaminen.	Päikky-järjestelmä otettu käyttöön toukokuu 2024. Uusi järjestelmä tehostaa etenkin hallinnon toimintaa.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhus-ten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa yksikössä tai kunnan osassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.	Toteutunut Toteutunut
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan tukemalla ja mahdollistamalla perheiden valintaoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen.	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim. / vuosi	0	0

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Kotihoidon piirissä 15–20 % lapsista (osallistumisaste yli 80 %).	Kotihoidon tuen käyttö: lasten %-määrä keskim. / kk	15 %	7,5 % Kaikista alle kouluikäisistä lapsista.
			Osallistumisaste
Palvelusetelillä n. 25–30 % varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista.	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim. % / kk	30 %	27 %

KIRJASTO-, KULTTUURI-, MUSIIKKIOPETUS-, NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT

Hyvinvointipalvelut olivat tarkastuksen painopistealueena vuonna 2024. Kuultavana olivat toimialalta hyvinvointijohtaja Mikko Hulkkonen, koulunuorisotyöntekijä Jouko Enholm-Kiesiläinen sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelupäällikkö Jari Hjelm.

Toimialalla on panostettu 2024 siihen että osallistutaan hankkeisiin, joissa kunnan oma rahoitusosuus on pieni, ja toisaalta hankkeen vaikuttavuus riittävällä tasolla. Tämä on hyvä toimintamalli ja parhaiden hankkeiden kartoittaminen ja niihin osallistuminen on tärkeä osa toimialan tehtäväkenttää jatkossakin.

Kirjastopalveluja on edelleen haastanut Ruskon kunnanosan kirjaston toiminta väistötiloissa. Nykyinen väistötila Ruskotalolla on kuitenkin pienestä koostaan huolimatta verrattain toimiva ja palvelutilanne on paranemaan päin.

Kirjaston yhteistyö koulujen kanssa on ollut aktiivista, 2024 järjestettiin yhteensä 160 tilaisuutta sekä kouluilla että kirjastotiloissa sisältäen kirjavinkkauksia, tiedonhaun opastuksia, satuhetkiä jne. Jalkautuminen, tapahtumat ja muu lukemiseen kannustaminen on selvästi korostunut aiempaa enemmän kirjastotoimialan tekemisessä. Tulevat uudet kirjastotilat parantavat puitteita järjestää erilaisia tapahtumia omissa tiloissa.

Nuorisotyössä koulunuorisotyö oli uusi mutta hyvin vastaanotettu kokonaisuus, joka tarjoaa oppilaille helposti lähestyttävän aikuisen koulupäivän aikana. Tätä toimintaa olisi suotavaa jatkaa ja kehittää. Nuorisotilat Ruskotalon yhteydessä ovat tavoittaneet nuoria hyvin ja ratkaisuun ollaan keskimäärin tyytyväisiä. Tiloja ei tosin enää voi käyttää yhtä suurten tapahtumien järjestämiseen kuin aikaisemmin.

Yläasteen päättäneiden nuorten tavoittaminen on vähäisempää, tilastoituja etsivän nuorisotyön asiakkaita oli vain kuusi. Toimivia ratkaisumalleja yhteistyölle Varhan ja toisen asteen oppilaitosten kanssa olisi hyvä selvittää.

Seuraava huomio ei liity toimialan omaan tekemiseen vaan kunnan prosesseihin:

Toimialan sisäinen laskutus muuttui radikaalisti vuodesta 2023, vuonna 2023 laskutusta kertyi noin 564 000 € ja vuonna 2024 noin 300 000 €. Vuoden 2023 poikkeuksellisen suuri summa perustui lautakunnan saamien tietojen mukaan lähinnä muutostöihin Ruskotalolla tehtäessä nuorisotoimen ja väistötilakirjaston vaatimia sinänsä hyviä ja perusteltua muutoksia.

Toimialojen tiedonsaantia sisäisen laskutuksen perusteista tulisi edelleen parantaa, ja on lisäksi hyvä miettiä, onko 200 000 euron muutostöitä järkevää toteuttaa käyttötaloudesta eikä pikaisena investointiprojektina. Tällaiset suuremmat poikkeamat tulisi joka tapauksessa kirjata perusteluineen kunnan tilinpäätökselle ja sisäisistä laskutusta tulisi edelleen muutenkin avata.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Johdetaan kunnan monialaista hyvinvointityötä suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen TEA-viisari (kuntajohto)	1 krt / v Vähintään 68	Valtuusto 26.2.2024 § 4 68
Vahvistetaan lapsiperheiden arkea helposti saatavalla tuella	Nanny-palvelun asiakastytyvyisyys	Vähintään 90 % asiakkaista suositelisi palvelua	100 %
Harrastustakuulla turvataan jokaiselle lapselle maksuton harrastus	Harrastuskerhojen määrä	Toiminnassa vähintään joka koululla	Kyllä 35 kerhoa 280 lasta
Edistetään kunnan esteettömyyttä	Esteettömyyskartoitusten ja -korjausten investointimäärärahat	Vähintään 20 000 €	Säästösyistä ei käytetty. Osa pienemmistä hankinnoista osana käyttötaloutta.
Avustusjärjestelmä on hyvinvointitavoitteiden suuntainen ja mahdollistaa kansalaistoiminnan tukemisen ja yhteisöllistä palvelutuotantoa	Kohdeavustuksia myönnetään hyvinvointia edistäviin toimiin, yhteisöllisen kulttuurin synnyttämiseen ja kuntalaisten yhteisten toimintaan osallistumisen mahdollistamiseen	Vähintään 36 000 €	31 006 €. Osana sopeuttamistoimia tavoitteena oli säästää 5 000 €.
Vahvistetaan hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja osallistavaa vuorovaikutusta toimialojen ja eri toimijoiden kesken	Seuraparlamentti kokoon-tuu yhdistysohjelman mukaisesti Kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja järjestetään	1–2 krt / v Vähintään 5 kpl	Yhdistysten toimien mukaan teemakohtaisia tapaamisia. 5 kpl.

KIRJASTOPALVELUT

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Kirjastotoimen resursointi on riittävä.	Toimintakulut € / asukas	67,8	55,05 €
	Aineistomääräraha € / asukas	8,5	8,49 €
	Henkilötyövuodet / 1 000 asukas	0,85	0,7 (Tane 2025 10.3.2025 / 6 420 as.)
Kirjastopalveluiden toiminnan painopisteet ovat tarkoituksenmukaisia.	Lainat / asukas	7–13,5	12,92
	Fyysiset käynnit / asukas	1,5–5	4,35
	Monipuoliset lukutaidot, tuntien määrä	Vähintään 12	26 kpl * * tuntien määrää ei tilastoida tunteina, vaan käyttäjäkoulutusten lukumääränä
Kulttuuria edistetään osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Pisteet kulttuurin TEA-viisarissa	Vähintään 60	69
	Kulttuurihyvinvointipalveluiden tarve tunnistetaan ja niitä tarjotaan suunnitelman mukaan	Kyllä	Kyllä (HyvLa 12.3.2024 § 12)
Tarjotaan taidekasvatusta ja mahdollisuus suorittaa tutkinto taiteen perusopetuksessa.	Taidekasvatusta järjestetään suunnitelman mukaan	Kyllä	Kyllä (HyvLa 12.3.2024 § 12)
	Taiteen laajan oppimäärän perusopetukseen opiskelijoiden määrä	18–20	18
Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen järjestämällä vapaan sivistystyön opetusta.	Toteutuneiden opetustuntien määrä	550–600	449
	Opetukseen osallistuneiden määrä	300–400	502

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Vahvistetaan terveyttä mahdollistamalla kuntalaisille hyvät liikuntaolosuhteet ja aktiivinen arki	Liikuntapaikkojen ylläpidon resurssit ovat riittävät Tarkastetut ja ylläpidetyt yleiset leikkipuistot	Vähintään 0,5 htv 11 kpl	0,5 htv 11 kpl (tarkastukset HyvLa 10.12.2024 § 89)
Tarjotaan liikuntapalveluja vähän liikkuville ja niille, joille ei ole tarjolla palveluja	Erityisryhmien ja ikääntyneiden liikuntaryhmien määrät Liikuntaneuvonnan kehittämiseen haetaan avustusta	Vähintään 5 säännöllistä ryhmää Hyväksytty hankehakemus	6 ryhmää (+ voima- ja tasapainoryhmä) Kyllä, saatu avustus 2 000 €.
Turvataan paikallisten urheiluseurojen mahdollisuudet tarjota edullisia liikuntaharrastuksia.	Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan Liikuntaseurojen kanssa suunnitellaan toimintaa yhdessä	Maksuttomat olosuhteet, avustussumma 5 000–10 000 € Vähintään yksi suunnittelutapaaminen vuodessa.	Kyllä, 6 920 € 1 kpl
Tarjotaan avoimia nuorisopalveluja nuorisotalolla ja verkossa	Toimintapäivien määrä / viikko Netari-työ Laajennetaan moottoripajatoimintaa	3–4 päivänä viikossa Kuukausittain Kerran viikossa	5 päivänä viikossa Siirretty omiin kanaviin 1 krt/vko
Järjestetään leirejä, retkiä ja tapahtumia nuorille	Tapahtumien määrä	Vähintään 10 vuodessa	Toteutunut (12 kpl)
Tehdään tiivistä kouluyhteistyötä	Nuorisotyö paikalla koululla Ryhmätyökset Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintaan osallistuminen	Päivittäin Kaikille 7. luokille Kuukausittain	Päivittäin Kyllä Kyllä
Etsivä nuorisotyö tavoittaa nuoria aikuisia	Etsivän nuorisotyön asiakkaat	Vähintään 20 vuodessa	Tilastoitu 6 (tosi-asiallisesti enemmän avoimessa toiminnassa)

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
	Nuorten aikuisten avoin toiminta	Viikoittain	Toteutui vaihdellen.
Nuorten osallisuutta edistetään	Nuoret mukana suunnittelussa ja päätöksenteossa	Vähintään 10 kokousta	3 kokousta
	Nuorten järjestämien tapahtumien määrä	Vähintään 5	2 tapahtumaa
	Nuorisovaltuuston resurssointi	Vähintään 1 500 €	TA2024: 1 500 €

2.3.2 TEKINEN LAUTAKUNTA

TEKNISET PALVELUT (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Vuosittain tehtävä asiakastyytyväisyyskysely kuntalaisille

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Strategia Asiakkaat ja vaikuttavuus	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuustasolta keskiarvo) asteikolla 1–5	3,6	3,4
kaavateiden kunto ja puhtaanapito, hoidon taso	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,1
kaavateiden talvihoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,1
puistojen, liikuntapaikkojen ja viheralueiden hoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,1
jätehuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,7
vesi- ja viemärihuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,8	3,8
valaistus	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,9	3,5

Mittarit

Vuosi	2021	2022	2023	TA 2024	TP 2024
Asukasluku 31.12.	6 379	6 428	6 436	6 447	6 420
Liikenneväylien nettokustannukset, €/asukas	121,64	132,66	128,53	127,65	131,29

TOIMITILA- JA VUOKRAUSPALVELUT (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Vuokrausasteessa saadaan aina sama luku, vaikka ilmeisesti asuntoihin on aina jonoa ja kaikella loogikalla remonttien yms. aiheuttamat tauot vaihtelevat vuodesta toiseen. Onko luku oikeasti laskettu jostain? Ja toisaalta onko vuokrat asetettu oikealle tasolle, jos jonoa aina on?

Tavoite	Mittari	TA 2024	TP 2024
Strategia Vuokra-asuntojen ja As Oy:n korkea vuokrausaste	vuokrausaste %	98 %	98 %

Mittarit

Vuosi	2022	2023	TA2024	TP2024
Asukasluku 31.12.	6 428	6 436	6 447	6 420
Toimitila- ja vuokrauspalvelujen nettokustannukset, €/asukas	34,37	80,46	102,99	32,60
Ruokapalvelut, bruttokustannukset, €/asukas	190,11	169,42	179,28	162,83
Laitoshuolto, bruttokustannukset, €/asukas	105,25	101,00	108,25	96,87

(nettokustannukset -> nettomenot +/nettotulot -)

Ruokapalvelut

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024
Toteutunut suoritehinta	2,68 €	2,74 €	2,78 €	3,35 €	3,07 €
Suunniteltu suoritehinta	2,60 €	2,75 €	2,82 €	3,10 €*	3,34 €

VESIHUOLTOLAITOS (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA 2024	TP 2024
Strategia Vesihuoltolaitoksen tulot kattavat toimintamenot, poistot ja 3 % koron pääomalle	Tilikauden tulos vähintään 0.	Alijäämä pienenee saavuttaen nollatuloksen 2025	Ei saavutettu
Strategia Vesijohtoverkoston vuotojen määrä	Lukumäärä max.	10	6
Strategia Jätevesiverkoston tukokset ja vuotojen määrä	Lukumäärä max	15	4
Strategia Vanhentuneen vesimittarinkannan uusiminen	Lukumäärä min	120	61

2.3.3 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖASIAT (Valtuuston hyväksymät tavoitteet)

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / Mittari	TA2024	TP2024
Tehokas ja joustava rakennuslu-pakäsittely	Käsittelyaika	Rakennustarkastajan päätös 1–2 vk, Lautakunnan päätös enint. 6 vk, kun ha-kemus ei ole puut-teellinen ja hake-muksen mukana on naapurien kuulemi-nen.	Rakennustarkastajan päätös 1–2 vk, Lautakunnan päätös 3,3 vk.
Asiakastyytyväi-syys rakennusval-vonnan palvelui-hin	Asiakastyytyväisyysky-selyn tulokset (vaikutta-vuustasolla 1–5, kes-kiarvo)	3,5	4,29
Asiakastyytyväi-syys ympäristön-suojelun palvelui-hin	Asiakastyytyväisyysky-selyn tulokset (vaikutta-vuustasolla 1–5, kes-kiarvo)	3,5	3,57

2.3.4 JOUKKOLIIKENNE

Tarkastuslautakunnalla on 2024 painopistealueena ollut hyvinvointitoimialan lisäksi joukkoliikenne. Joukkoliikenteen osuus kunnan budjetista on ollut lähivuosina merkittävä, eikä tätä osuutta ole kunnan tilinpäätöksessä aiemmin juurikaan avattu, joten tarkastuslautakunta katsoi perustelluksi perehtyä tähän, vaikka 2024 tilinpäätös toi jonkin verran parannusta asiaan.

Laskennallinen matkamäärä oli noin 220 000 joka tarkoittaa 3 % vähennystä vuoteen 2023 verrattuna.

Turun seudun joukkoliikenne Föli jakaa menot kahteen osaan, liikennöinnin kulut, ja järjestämiskustannukset. Liikennöinnin kulut lasketaan suoraan toteutuneista kustannuksista ja järjestämiskulut ovat suunnittelun, hallinnon, markkinoinnin yms. kuluja, jotka jaetaan asukaslukujen perusteella.

Vuoden 2024 kulut ovat 1 158 408 € liikennöinnistä, ja 59 724 € järjestämisestä.

Fölin bruttokulut Ruskolla olivat siis 1 218 132 € vuonna 2024.

Tästä kokonaiskulusta vähennetään tulot, ennen kuin loppusumma jää Ruskolle maksettavaksi.

Muita tuloja ovat:

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki 34 598 €

Traficommin hanketuki, 3 020 €

Kelan maksama koulumatkatuki 110 086 €,

Lipputulot 151 712 € (jäi 43 120 € alle talousarvion ja 22 364 € alle vuoden 2023)

Koululaislipputulot 132 015 € (jäi 37 985 € alle talousarvion ja 23 161 € alle vuoden 2023)

Fölin tulot Ruskon osalta olivat 431 431 € ja jäivät talousarviosta 114 441 € eli yli 26 %.

Näiden vähennysten jälkeen Fölille maksettavaa jää 786 701 €

Koululaislipputulot ovat kuitenkin Ruskon kunnan maksamia koululaislippuja, eli se voidaan laskea myös takaisin mukaan Ruskon maksuosuuteen, vaikka sijaitseekin eri paikassa (perusopetus) tilinpäätöksellä.

Eli kunnan maksuosuus Fölille koululaislippuineen oli 918 716 €. vuonna 2024.

Kunnan liikennöinnin kustannukset koostuvat linjojen 301, 302 ja 303, sekä sisäisten linjojen kustannuksista. Kunnan viisi sisäistä linjaa V1-V5 ajetaan koulukyytejä varten ja niiden yhteiskustannus oli 288 257 €. Föli-koulukyytien hinta kunnalle on siis vähintään tuo summa. Jos sen vähentää Föli-kustannuksista koululaislippuineen, saadaan muun Fölin kustannuksiksi 630 459 €. Muillakin linjoilla liikkuu kunnan peruskoululaisia mutta kustannusten erottelu on niiltä osin vaikeampaa. Ja mikäli lisävuoroja ei koululaisten takia niillä linjoilla ajeta, kustannuksiakaan ei juuri kerry.

Föli siis maksoi kunnalle 630 459 € ilman erillisiä koululaislinjoja.

Koululaislinjat maksoivat kunnalle 288 257 € ja Fölin ulkopuolisia koululaisten taksikuljetuksia kunta maksoi lisäksi noin 80 000 eurolla.

Föli tilastoi linjojen kustannuksia nousukohtaisesti, eli paljonko linjan bruttokustannus on yhtä bussiin nousua kohden. Ruskon koululaislinjoilla tämä kustannus on varsin korkea, keskimäärin 11,62 € per nousu. Jos ajatellaan että koululainen liikkuu edestakaisin sisäisen linjan bussilla, niin keskimäärin kustannus oli kaksi nousua eli 23,24 € päivässä.

Myös linjojen 301–303 nousukohtainen hinta on selvästi Fölin keskiarvojen yläpuolella. Kaikkien Fölin ajattamien linjojen nousukohtaisen hinnan keskiarvo 2024 oli 2,2 euroa, mutta Ruskolla linjojen nousuhinnat olivat 4,43 €, 4,98 € ja 8,04 € eli vähintään kaksinkertaiset keskiarvoon nähden.

Se että Ruskolla ajetaan pitkää linjaa suhteellisen harvaanasutun alueen läpi ilman kauttakulkuliikennettä muualle, johtaa siihen, että Rusko maksaa asukasta kohden korkeimpia hintoja joukkoliikenteestä. Fölin laskentamallin mukaan Rusko maksaa 113 € / asukas, vähiten maksava kunta Paimio 14 € / asukas ja Turku, jossa palvelun kattavuus on aivan eri tasolla 111 € / asukas

Arviointikertomus keskittyy toteutuneeseen, mutta 1.7.2025 aloittavista runkolinjoista voidaan mainita pari keskeisintä seikkaa:

Vuorojen määrä nykyisillä 301–303 linjoilla ei juuri muutu, ellei Rusko tee siihen liittyviä päätöksiä. Runkolinjan kautta Ikean kohdalla pystyy jatkossa vaihtamaan sujuvammin Raision tai Kupittaan suuntaan kulkevalle runkolinjalle.

Kokonaisuutena muutoksen oletetaan laskevan Ruskon maksuosuutta jonkin verran ja parantavan palveluita. Tarkastuslautakunta suosittelee kuntaa osaltaan tiedottamaan kuntalaisia tulevista muutoksista ja uusista mahdollisuuksista.

Tarkastuslautakunta suosittaa tässä muutostilanteessa seuraamaan palveluiden laadun ja hintojen kehittymistä sekä koulukyytien kokonaisuutta erikseen. Merkittävät laskut lipputuloissa verrattuna vuoteen 2023 olisi hyvä selvittää ja samoin lasku matkojen määrässä. Onko kyseessä poikkeus vai pysyvämpi käänne? Kattava joukkoliikenne on toivottavaa, mutta kunnan yksittäisestä matkasta maksama hinta on jo kipurajalla. Kasvun pitää perustua aitoon kysyntään, joka maksaa itsensä.

3 TILINTARKASTUKSEN HAVAINNOT

Hankintalain noudattamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota varovaisuusperiaatetta noudattaen.

Tilintarkastusraportti kiinnitti huomiota toimintakertomuksen positiivisiin ylityksiin:

”Kaavoituksen ja maankäytön toimintakatteeksi oli talousarviossa 2024 suunniteltu 314 819 euroa. Tilinpäätöksessä 2024 toteuma oli 627 758 euroa. Eli toimintakate toteutui 312 939 euroa suunniteltua parempana (TA poikkeama lähes 100 % eli toimintakate noin kaksinkertainen.

Toimitilapalveluiden toimintakatteeksi oli talousarviossa 2024 suunniteltu 677 324 euroa. Tilinpäätöksessä 2024 toteuma oli 1 165 128 euroa. Eli toimintakate toteutui 487 804 euroa suunniteltua parempana (TA poikkeama noin 72 %).

Edellä olevat ”positiiviset” talousarviopoikkeamat ovat olennaisia. Haluamme korostaa talousarvion täydellisyysperiaatetta, jonka mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. Täydellisyysperiaatteen mukaan myös kunnan eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit otetaan talousarvioon, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä. Myös ns. positiiviset olennaiset talousarviopoikkeamat tulee talousarviovuoden aika viedä valtuuston päätettäväksi.

*Ruskon kunnan Hallintosäännön § 65 mukaan ”**Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta**”.*

Tilintarkastusyhteisö kiinnitti siis huomiota puutteisiin, joihin myös valtuustossa on kiinnitetty toistuvasti huomiota. Suuret muutokset tulisi saattaa valtuusto tietoon nykyistä nopeammin.

Kunnan käytännön prosesseja tulee muuttaa niin että sisäinen ja ulkoinen laskutus ja sitä kautta talouden seuranta on reaaliaikaisempaa ja oman hallintosäännön noudattaminen on käytännössä mahdollista.

Kaavoituksen ja maankäytön toimintakatetta on vaikea arvioida tonttimyynnin vaihtelevuuden vuoksi. Kunta voi kuitenkin muuttaa tämän (tai minkä tahansa muunkin) sektorin sitovuustasoa halutessaan muuttamatta yleisiä sitovuustasoja. Hallintosääntöä voi muutenkin tarvittaessa muuttaa niin että se vastaa tarkoituksenmukaisia käytännön prosesseja. Hallintosäännön tehtävänä ei ole asettaa kohtuuttomia vaatimuksia vaan järkevät yhdessä sovitut raamit kunnan toiminnalle.

Tilintarkastusraportti suosittelee käsittelemään kunnan osakkuusyhteisönä As Oy Ruskolaa, josta kunta omistaa 33,26 %. Tilinpäätöksellä ei mainita kunnan omistusosuutta eikä perusteluja yhdistelemättä jättämiselle. Nämä tiedot tulisi olla kunnan tilinpäätöksellä selkeästi esitettyinä.

Tilintarkastusraportti suosittelee kehittämään kunnan kirjanpitojärjestelmää niin että mahdollisimman suuri osa tiedoista saadaan poimittua automaattisesti Valtiokonttorin järjestelmään.

Ruskolla 20.5.2024

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Ruskolla 20.5.2025

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Antti Lähteenmäki
puheenjohtaja

Jorma Rand
varapuheenjohtaja

Katri Marku-Virtanen
jäsen

Arto Takala
jäsen

(poissa)

Erja Laine
jäsen